

Printbare mantelzorg-checklist voor thuis

Krijg overzicht in de situatie van uw ouder, partner of naaste.

Waarvoor gebruikt u deze checklist?

Deze checklist helpt u om signalen te herkennen, overzicht te maken en een eerste vervolgstap te kiezen. Gebruik hem voor uzelf, samen met uw naaste of ter voorbereiding op een gesprek met huisarts, wijkverpleging, gemeente/Wmo, apotheek of mantelzorgsteunpunt.

Deze checklist helpt met	Wat betekent dit?
Signalen herkennen	Wat verandert er in huis, gezondheid of dagelijks leven?
Overzicht maken	Welke hulp is er al en wat ontbreekt nog?
Volgende stap kiezen	Wat vraagt vandaag, deze week of later aandacht?

Belangrijk

Deze checklist is een praktisch hulpmiddel en vervangt geen medisch advies. Maakt u zich zorgen over de gezondheid of veiligheid van uw naaste? Neem dan contact op met de huisarts of huisartsenpost. In een acute noodsituatie belt u 112.

Tip: kies aan het einde maximaal drie actiepunten. Zo blijft het overzichtelijk en voorkomt u dat u alles tegelijk probeert op te lossen.

1. Gegevens en eerste indruk

Onderdeel	Invullen
Naam
Adres
Telefoonnummer
Geboortedatum
Huisarts
Apotheek
Belangrijkste contactpersoon
Datum ingevuld

Wat is er veranderd?

☐ Mijn naaste heeft meer hulp nodig dan eerst	☐ Ik maak mij zorgen over veiligheid in huis
☐ Mijn naaste is gevallen of bijna gevallen	☐ Medicatie gaat niet altijd goed
☐ Eten, drinken of gewicht verandert	☐ Persoonlijke verzorging wordt moeilijker
☐ Administratie of afspraken blijven liggen	☐ Mijn naaste komt minder buiten
☐ De mantelzorg wordt voor mij zwaarder	☐ Ik weet niet precies wat er aan de hand is, maar het voelt niet goed

Wat merkt u vooral?

.....
.....

Sinds wanneer merkt u dit? En gebeurt dit af en toe of steeds vaker?

.....
.....

2. Veiligheid in huis

Loop rustig door de woning. Kijk vooral naar plekken waar iemand loopt, opstaat, doucht, naar het toilet gaat of de trap gebruikt.

Controlepunt	In orde?	Aandacht nodig?
Looproutes zijn vrij van losse kledjes, snoeren en spullen	☐	☐
Er is voldoende ruimte om veilig te lopen	☐	☐
Drempels zijn goed zichtbaar of aangepast	☐	☐
De vloer is niet glad	☐	☐
Er is voldoende licht in hal, trap, slaapkamer, badkamer en toilet	☐	☐
Er is nachtverlichting richting toilet	☐	☐
Lichtknoppen zijn goed bereikbaar	☐	☐

Controlepunt	In orde?	Aandacht nodig?
Traplopen gaat nog veilig	☐	☐
Er is een stevige trapleuning	☐	☐
De trap is goed verlicht	☐	☐
Douchen gaat veilig	☐	☐
De badkamervloer is niet glad	☐	☐
Er zijn stevige steunpunten of beugels waar nodig	☐	☐
Toiletgang gaat veilig	☐	☐
Opstaan van toilet, stoel of bed lukt veilig	☐	☐

Controlepunt	In orde?	Aandacht nodig?
Mijn naaste kan hulp inschakelen als er iets gebeurt	☐	☐
Belangrijke telefoonnummers zijn goed vindbaar	☐	☐
Familie, burens of zorgverleners weten hoe zij binnen kunnen komen als dat nodig is	☐	☐

Controlepunt	In orde?	Aandacht nodig?
Rookmelders werken	[]	[]
Koolmonoxidemelder is aanwezig waar nodig	[]	[]

Mogelijke vervolgstap

Bij onveilige situaties in huis kunnen een ergotherapeut, gemeente/Wmo, wijkverpleging of mantelzorgsteunpunt meedenken.

3. Vallen, bijna vallen en bewegen

Een val of bijna-val is een belangrijk signaal. Ook angst om te vallen kan ervoor zorgen dat iemand minder beweegt en kwetsbaarder wordt.

☐ Mijn naaste is de afgelopen 6 maanden gevallen	☐ Mijn naaste is bijna gevallen of struikelt vaker
☐ Mijn naaste is bang om te vallen	☐ Opstaan uit stoel of bed gaat moeilijker
☐ Lopen gaat langzamer of onzekerder	☐ Traplopen wordt vermeden
☐ Mijn naaste komt minder buiten door onzekerheid	☐ Er is duizeligheid bij opstaan of lopen
☐ Een rollator, wandelstok of ander hulpmiddel wordt gebruikt	☐ Het hulpmiddel past goed en wordt veilig gebruikt

Wanneer of waar gaat het vooral mis?

.....
.....
.....

Mogelijke vervolgstap

Bespreek vallen, bijna vallen, duizeligheid of valangst met huisarts, fysiotherapeut of ergotherapeut.

4. Gezondheid, eten, drinken en medicatie

Eten, drinken en medicatie zijn belangrijke signalen. Veranderingen kunnen invloed hebben op energie, spierkracht, herstel en veiligheid.

Eten, drinken en gewicht

☐ Mijn naaste eet minder dan eerst	☐ Mijn naaste drinkt weinig
☐ Mijn naaste is afgevallen	☐ Kleding zit losser dan voorheen
☐ Maaltijden blijven staan	☐ De koelkast is vaak leeg
☐ Er ligt bedorven eten in de koelkast	☐ Boodschappen doen lukt moeilijker
☐ Koken wordt te zwaar of onveilig	☐ Mijn naaste vergeet te eten of drinken

Medicatie

☐ Medicatie wordt op tijd ingenomen	☐ Medicatie wordt soms vergeten
☐ Medicatie wordt soms dubbel ingenomen	☐ Er is verwarring over welke medicijnen wanneer nodig zijn
☐ Er liggen losse pillen in huis	☐ Medicijndoosjes blijven vol
☐ Herhaalrecepten worden niet op tijd geregeld	☐ Er is recent iets veranderd in medicatie
☐ Er zijn klachten zoals duizeligheid, sufheid of verwardheid	☐ Er is een actueel medicatieoverzicht aanwezig

Vraag	Invullen
Wat valt u op?
Naam apotheek
Wie houdt medicatie in de gaten?

Mogelijke vervolgstap

Neem bij zorgen over eten, drinken, gewicht of medicatie contact op met huisarts, wijkverpleging, diëtist, apotheek of huisartsenpost bij klachten na verkeerd medicijngebruik.

5. Persoonlijke verzorging en dagelijks leven

Persoonlijke verzorging kan een gevoelig onderwerp zijn. Kijk niet alleen naar wat iemand zegt, maar ook naar wat u merkt.

Persoonlijke verzorging

☐ Douchen lukt nog veilig	☐ Douchen wordt minder vaak gedaan
☐ Wassen of aankleden kost meer moeite	☐ Kleding wordt minder vaak verschoond
☐ Haren, nagels, gebit of huid worden minder goed verzorgd	☐ Toiletgang wordt moeilijker
☐ Er zijn ongelukjes of bijna-ongelukjes in badkamer of toilet	☐ Mijn naaste vermijdt hulp door schaamte of weerstand
☐ Er is hulp nodig bij opstaan, lopen of transfers	

Sociale contacten en dagelijks leven

☐ Mijn naaste komt regelmatig buiten	☐ Mijn naaste heeft contact met familie, buren of vrienden
☐ Afspraken of activiteiten worden niet vaak afgezegd	☐ Hobby's of vaste routines blijven bestaan
☐ Er is voldoende dagstructuur	☐ Mijn naaste eet soms samen met anderen
☐ Er zijn signalen van eenzaamheid	☐ Er zijn signalen van somberheid of angst
☐ Vervoer naar afspraken of activiteiten is geregeld	

Wat merkt u?

.....
.....

6. Geheugen, gedrag en administratie

Vergeetachtigheid kan onschuldig zijn, maar kan ook gevolgen hebben voor veiligheid, medicatie, administratie of zelfstandig wonen.

Geheugen, gedrag en overzicht

☐ Afspraken worden vaker vergeten	☐ Medicatie wordt vergeten
☐ Post blijft ongeopend liggen	☐ Administratie lukt minder goed
☐ Mijn naaste raakt spullen vaak kwijt	☐ Koken of apparaten gebruiken wordt onveilig
☐ Mijn naaste raakt de weg kwijt	☐ Gesprekken volgen wordt moeilijker
☐ Er is opvallende gedragsverandering	☐ Er is achterdocht, angst, onrust of somberheid
☐ Mijn naaste is plotseling verward of heel anders dan normaal	

Controlepunt	In orde?	Aandacht nodig?
Post wordt geopend en begrepen	☐	☐
Rekeningen worden op tijd betaald	☐	☐
Zorgbrieven en afspraken worden bijgehouden	☐	☐
DigiD, bankzaken of verzekeringen lukken nog	☐	☐
Er is overzicht over zorgverleners en afspraken	☐	☐
Belangrijke documenten zijn vindbaar	☐	☐
Er is iemand gemachtigd of betrokken als dat nodig is	☐	☐
Er is een map of digitaal overzicht voor zorg en administratie	☐	☐

Mogelijke vervolgstap

Maak een afspraak met de huisarts als geheugen, gedrag of overzicht duidelijk verandert. Bij plotselinge verwardheid of ineens heel ander gedrag: neem dezelfde dag contact op met huisarts of huisartsenpost.

7. Zorg, ondersteuning en uw eigen belasting

Hulp of contact	Aanwezig?	Naam / opmerking
Familie of vrienden helpen	☐
Buren helpen	☐
Huisarts is betrokken	☐
Apotheek is betrokken	☐
Wijkverpleging of thuiszorg is betrokken	☐
Gemeente/Wmo is betrokken	☐
Fysiotherapeut of ergotherapeut is betrokken	☐
Mantelzorgsteunpunt is betrokken	☐
Dagbesteding of begeleiding is aanwezig	☐

Hulp die mogelijk nodig is

☐ Huishoudelijke hulp	☐ Hulp bij wassen of aankleden
☐ Verpleging of wondzorg	☐ Medicatiehulp
☐ Begeleiding of dagbesteding	☐ Vervoer
☐ Woningaanpassing	☐ Hulpmiddel, zoals rollator, beugel, douchestoel of alarmknop
☐ Respijtzorg of tijdelijke overname van zorg	☐ Advies over Wmo of vergoedingen
☐ Hulp bij administratie of regelzaken	

Belasting van de mantelzorger

☐ Ik slaap goed	☐ Ik heb nog tijd voor mijzelf
☐ Ik heb voldoende hulp van anderen	☐ Ik kan de zorg combineren met werk, gezin of eigen leven
☐ Ik voel mij vaak moe	☐ Ik ben prikkelbaar, gespannen of emotioneel
☐ Ik voel mij schuldig als ik minder doe	☐ Ik heb lichamelijke klachten
☐ Ik sta voortdurend aan	☐ Ik heb het gevoel dat alles op mij neerkomt
☐ Ik kan de zorg bijna niet meer volhouden	

8. Wat nu? Bepaal uw volgende stap

U hoeft niet alles tegelijk op te lossen. Kies de route die het beste past bij uw situatie en noteer daarna uw eerste actie.

Route A - Vandaag hulp inschakelen

Kies deze route als er sprake is van een snelle verandering of een situatie die niet veilig voelt.

- Plotselinge verwardheid of heel ander gedrag
- Pijn op de borst, benauwdheid of plotselinge uitval
- Een val waarbij iemand niet goed kan opstaan
- Ernstig letsel of nauwelijks eten/drinken
- Klachten na verkeerd of dubbel innemen van medicatie
- Een situatie die u als mantelzorg niet meer veilig kunt volhouden

Volgende stap

Neem contact op met de huisarts of huisartsenpost. In een acute noodsituatie belt u 112.

Route B - Deze week actie ondernemen

Kies deze route als u meerdere signalen herkent of als dezelfde zorgen steeds terugkomen.

- Vallen, bijna vallen of valangst
- Medicatie gaat niet goed
- Minder eten, drinken of gewichtsverlies
- Persoonlijke verzorging gaat achteruit
- Geheugen, gedrag of overzicht verandert
- Woning voelt minder veilig
- Administratie of afspraken blijven liggen
- Mantelzorg wordt voor u te zwaar

Volgende stap

Kies een passend eerste aanspreekpunt: huisarts, apotheek, wijkverpleging, gemeente/Wmo of mantelzorgsteunpunt.

8. Wat nu? Vervolg

Route C - Deze maand vooruit plannen

Kies deze route als er vooral beginnende signalen zijn, maar geen directe spoed.

- Woning veiliger maken
- Medicatieoverzicht controleren
- Afspraak maken met huisarts
- Gemeente/Wmo bellen voor informatie
- Familiegesprek plannen
- Mantelzorgtaken verdelen
- Respijtzorg of mantelzorgondersteuning uitzoeken
- Checklist over 4 weken opnieuw invullen

Volgende stap

Maak een preventief actieplan. Begin klein en kies maximaal drie acties.

Route D - Blijven volgen

Kies deze route als de situatie stabiel is en er weinig signalen zijn.

- Er zijn weinig signalen
- De situatie voelt stabiel
- Mijn naaste redt zich nog goed
- U wilt vooral voorbereid zijn
- U wilt de situatie later opnieuw bekijken

Volgende stap

Bewaar deze checklist en vul hem over 2 tot 3 maanden opnieuw in, of eerder als er iets verandert.

Mijn eerste actie	Invullen
Wat ga ik doen?
Wie neem ik contact op?
Wanneer doe ik dit?

9. Wie belt u waarvoor?

Situatie	Eerste aanspreekpunt
Medische zorgen of plotselinge achteruitgang	Huisarts of huisartsenpost
Levensbedreigende situatie	112
Medicatievragen of twijfel over inname	Apotheek of huisarts
Hulp bij wassen, aankleden of verpleging	Wijkverpleging of huisarts
Vallen, bijna vallen of valangst	Huisarts, fysiotherapeut of ergotherapeut
Woningaanpassing, begeleiding of huishoudelijke hulp	Gemeente / Wmo
Mantelzorg wordt te zwaar	Mantelzorgsteunpunt, gemeente of huisarts
Niet weten waar te beginnen	Gemeente, clientondersteuning of Regelhulp

10. Belangrijke contactpersonen

Contact	Naam	Telefoonnummer	Opmerking
Huisarts			
Huisartsenpost			
Apotheek			
Wijkverpleging / thuiszorg			
Gemeente / Wmo			
Mantelzorgsteunpunt			
Fysiotherapeut			
Ergotherapeut			
Familiecontact 1			
Familiecontact 2			
Buren / sleuteladres			

11. Vragen en samenvatting

Vraag voor gesprek	Meenemen?
Wat kan de oorzaak zijn van deze verandering?	[]
Is er medische beoordeling nodig?	[]
Is wijkverpleging of thuiszorg passend?	[]
Kan een ergotherapeut of fysiotherapeut meekijken?	[]
Welke ondersteuning kan via de gemeente/Wmo?	[]
Is een woningaanpassing of hulpmiddel verstandig?	[]
Is dagbesteding of begeleiding passend?	[]
Is respijtzorg mogelijk?	[]
Hoe voorkomen we dat de mantelzorg te zwaar wordt?	[]
Wie is ons vaste aanspreekpunt?	[]

Eigen vragen

.....

Samenvatting	Invullen
Belangrijkste zorg 1
Belangrijkste zorg 2
Belangrijkste zorg 3
De eerste stap is
Deze persoon of organisatie nemen wij contact op
Dit moet niet vergeten worden

Twijfelt u over de volgende stap?

Start de Mantelzorger Beslisboom op LangerThuisinHuis.nl/mantelzorg. Met een paar korte vragen krijgt u meer richting: of u direct hulp moet inschakelen, welk onderwerp aandacht vraagt en wie u het beste kunt bellen.

Over deze checklist

Deze checklist is gemaakt door Langer Thuis in Huis om mantelzorgers te helpen overzicht te krijgen. De checklist is bedoeld als praktisch hulpmiddel voor thuis en als voorbereiding op gesprekken met zorgverleners of gemeente.

Meer informatie, artikelen en keuzehulpen vindt u op: LangerThuisinHuis.nl/mantelzorg

Let op

Deze checklist vervangt geen medisch advies. Bij zorgen over gezondheid of veiligheid neemt u contact op met de huisarts of huisartsenpost. In een acute noodsituatie belt u 112.

Bronnen

Bron	URL
Rijksoverheid - Hulp voor mantelzorgers	https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/mantelzorg/vraag-en-antwoord/hoe-kan-ik-als-mantelzorg-er-hulp-bij-de-zorg-krijgen
Regelhulp - Ondersteuning en advies voor mantelzorgers	https://www.regelhulp.nl/mantelzorgers/ondersteuning-en-advies
Regelhulp - Vervangende zorg / respijtzorg	https://www.regelhulp.nl/mantelzorgers/ondersteuning-en-advies/vervangende-zorg
Zorg voor Beter - Overbelasting bij mantelzorgers	https://www.zorgvoorbeter.nl/thema-s/informele-zorg/ondersteuning-mantelzorgers/overbelasting
VeiligheidNL - Valrisicotest	https://www.veiligheid.nl/themas/valpreventie/protocol/valrisicotest